Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Спеціальної школи № 8 Шевченківського району м. Києва

07.10.2026

м. Київ, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.10.2026 групою НПМ здійснено відвідування Спеціальної школи № 8 Шевченківського району м. Києва (далі – школа, заклад, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Батицька Валерія Олександрівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Круцюк Антон Володимирович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Клінцов Віталій Миколайович, представник громадської організації;

Болотський Олег Володимирович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Школа знаходиться за адресою: вул. Олегівська, 42, м. Київ, 04071.

Директор – Пижевська Ірина Володимирівна.

Згідно зі Статутом Спеціальної школи № 8 Шевченківського району м. Києва, затвердженим розпорядженням Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації від 27.10.2021 № 638, школа є комунальним закладом загальної середньої освіти, що забезпечує на підставі Ліцензії на здійснення освітньої діяльності за рівнем загальна середня освіта від 12.12.1997 Серія ЗОД-П № 110999 здобуття початкової та базової середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, що зумовлені порушенням інтелектуального розвитку.

Засновником та власником закладу освіти є територіальна громада міста Києва, від імені якої виступає Київська міська рада.

Спеціальна школа передана до сфери управління Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації, відповідно до рішення Київської міської ради від 02.10.2013 № 54/9642 «Про деякі питання діяльності навчальних закладів, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Києва та передаються до сфери управління Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації».

У закладі освіти фактично навчається 110 дітей. Навчання організовується з урахуванням віку, індивідуальних можливостей, стану здоров'я, рекомендацій фахівців і потреб у корекційно-розвитковій та психолого-педагогічній підтримці.

Серед здобувачів освіти є діти із супутніми розладами аутистичного спектра, синдромом Дауна та іншими особливостями розвитку.

У зв'язку з відсутністю власного укриття в будівлі за основною адресою та необхідністю забезпечити належні умови навчання наказами закладу затверджено тимчасові моделі організації освітнього процесу в приміщеннях інших закладів освіти, а саме:

відповідно до Наказу від 04.09.2026 № 125 для учнів 1-А класу в першій половині дня організовано навчальні заняття з використанням дистанційних технологій, а в другій половині дня проводяться очні корекційно-розвиткові, психологічні, логопедичні заняття та виховні заходи за окремим розкладом у Спеціалізованій школі № 139 (пров. Татарський, 1) та для учнів 2-А, 3-А, 4-А у першій половині дня організовано корекційно-розвиткові, психологічні, логопедичні та виховні заняття з використанням дистанційних технологій, а в другій половині дня проводяться очні уроки у Спеціалізованій школі № 139 (пров. Татарський, 1) з 13:55 до 18:00;

відповідно до Наказу від 11.09.2026 № 128 для учнів старшої школи запроваджено тимчасову модель організації освітнього процесу, що передбачає проведення очних навчальних занять у другу зміну в Ліцеї № 101 (вул. Коперника, 8) з 13:30 до 18:00 та навчальними/корекційно-розвитковими заняттями з використанням дистанційних технологій у першій половині дня.

Для учнів, які здобувають освіту за індивідуальною формою (педагогічний патронаж) та перебувають у м. Києві, передбачено навчання за місцем проживання (перебування), а для учнів, які перебувають за межами м. Києва, навчання здійснюється із застосуванням технологій дистанційного навчання.

Відповідно до затвердженого кошторису на 2026 рік обсяг бюджетних призначень становить 48 853 893,00 грн, з яких 46 653 893,00 грн передбачено за загальним фондом, а 2 200 000,00 грн за спеціальним фондом. Кошти спеціального фонду передбачено на капітальний ремонт.

Також у 2025 році отримано благодійну допомогу на суму 48 719,50 грн, а у 2026 році сума отриманої благодійної допомоги становить 176 000,00 грн. У 2026 році за рахунок благодійної допомоги отримано генератор, чотири ноутбуки, посудомийну машину та телевізор.

Штатна чисельність працівників школи складає 121,6 штатних одиниць, з яких 4 шт. од. – медичний персонал (лікар – 2,0 шт. од.; сестра медична – 2,0 шт. од.).

У закладі організовано безоплатне харчування здобувачів освіти, яке передбачає два прийоми їжі. Вартість харчування на день установлено відповідно

до вікових категорій учнів. Для учнів 1–4 класів вона становить 165,27 грн, для учнів 5–9 класів 185,44 грн, для учнів 10–11 класів 193,95 грн. Харчування здійснюється з урахуванням особливих дієтичних потреб дітей.

У працівників харчоблоку наявні особисті медичні книжки з відмітками про проходження обов'язкових профілактичних медичних оглядів відповідно до Переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559.

Роботу із запобігання насильству, жорстокому поводженню з дітьми та булінгу регламентовано Наказами від 01.09.2026 № 117 та № 118, якими утворено відповідну комісію, затверджено план профілактичних заходів і алгоритм реагування, а також визначено заходи з оцінювання ризиків та інформування про можливі випадки насильства.

До посадових інструкцій працівників центру включено пункт про заборону використання методів психічного та фізичного насилля над особистістю учня.

Територія школи огороджена та доглянута, облаштована ігровими і спортивними майданчиками (фото 2, 3).

Наразі на території школи тривають ремонтні роботи, спрямовані на забезпечення безбар'єрного доступу до будівель закладу. Зокрема, здійснюється облаштування пандусів для забезпечення доступності приміщень і безпечного пересування територією закладу маломобільних груп населення.

У закладі наявний пансіон, проте його роботу призупинено на період з 2022/2023 по 2026/2027 навчального року до припинення чи скасування воєнного стану або облаштування власної захисної споруди в закладі.

У пансіоні облаштовано 9 спальних кімнат площею по 16 м^2 кожна, розрахованих на проживання 4 учнів (фото 5). Спальні кімнати забезпечені ліжками, постільною білизною, подушками, ковдрами, тумбочками для зберігання засобів особистої гігієни, стільцями, шафами для одягу тощо в достатній кількості.

Заклад має три основні поверхи, а на четвертому поверсі в окремих частинах розташовані бібліотека та майстерня. Частину третього поверху відведено під пансіон.

Класи просторі, облаштовані необхідними меблями та обладнанням для забезпечення комфортних умов навчання дітей (фото 6).

В школі є кабінет соціально-побутового орієнтування, де учні на практиці можуть вчитися готувати, прибирати й обслуговувати себе в побуті. В ньому є кухонна зона (плита, посуд), пральна машина, праска, куточок для догляду за одягом та меблями (фото 7).

Заклад обладнаний автоматичною пожежною та охоронною сигналізацією, наявні схеми евакуації (фото 8). Також наявний генератор для забезпечення безперебійного живлення приміщень, необхідних для функціонування закладу.

У школі облаштовано реабілітаційний блок, який включає сенсорну кімнату, два логопедичні кабінети та сухий басейн.

Сенсорна кімната облаштована м'якими модулями, гімнастичними м'ячами, сенсорним тунелем, тактильними іграшками, ємністю з піском та іншими розвивальними засобами (фото 9). Наявне обладнання використовується для проведення корекційно-розвиткових занять, спрямованих на сенсорну стимуляцію, розвиток рухових навичок, координації та дрібної моторики, а також емоційне розвантаження учнів.

Медичний пункт знаходиться на першому поверсі, у ньому є кімната матері та дитини, ізолятор для попередження розповсюдження інфекційних захворювань з окремим санітарним вузлом та душовою кімнатою, а також кабінет лікаря.

На інформаційних стендах наявні номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав. Також у доступному для учнів місці розташована скринька довіри відповідно до вимог Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658.

Усі приміщення закладу охоплені мережею Wi-Fi, що забезпечує доступ до мережі Інтернет.

Культурна програма закладу реалізується шляхом організації екскурсій для учнів.

У зв'язку з тим, що вихованці фактично навчаються у двох інших закладах освіти, спілкування з ними під час відвідування не відбулося. Зі слів директора, а також інших працівників закладу, скарг вихованців на жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування установи здійснено 03.02.2022, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав: на охорону здоров'я та медичну допомогу; осіб з інвалідністю та маломобільних осіб; на повагу до приватного і сімейного життя.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Управлінню освіти Шевченківської районної в місті Києві державної адміністрації забезпечити:

контроль за додержанням прав вихованців закладу.

2. Спеціальній школі № 8 Шевченківського району м. Києва забезпечити:

отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

затвердження актуальних медичних протоколів «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 № 1269 та забезпечити наявність відповідних наборів-укладок;

контрастне маркування першої і останньої сходинок зовнішнього сходового маршу.

У ході відвідування 07.10.2026 встановлено, що рекомендації, надані за результатом попереднього відвідування, виконані частково.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. В закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування учнів у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 2^1 частини першої статті 20 Кодексу цивільного захисту України, Положення про деякі типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 07.07.2025 № 818 та Вимогам щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

2. У порушення пункту 2 частини першої статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» у холодильній камері харчоблоку деякі продукти, зокрема ягоди, зберігаються у поліетиленових пакетах без зазначення строку, до якого необхідно використати продукти, що унеможливлює належний контроль за строками зберігання продукції та створює ризик її використання після закінчення допустимого строку зберігання (фото 10).

3. Групою НПМ виявлено, що в деяких холодильних та морозильних камерах на харчовому складі закладу відсутні термометри, чим порушуються вимоги пункту 2 статті 41 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

4. У порушення вимог пункту 3 частини 1 статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» вікна харчоблоку закладу не обладнано сітками від комах.

5. Забезпечення населення якісною та безпечною питною водою є базовою потребою та невід'ємною складовою реалізації права людини на безпечні умови життя. Водночас у закладі відсутній протокол лабораторних досліджень питної води, що унеможливлює підтвердження її відповідності вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400.

6. Групою НПМ виявлено протерміновані продукти, зокрема яйця та крупи (фото 11). Зазначена обставина створює ризик харчових отруєнь та негативного впливу на здоров'я дітей у разі споживання продуктів, термін придатності яких закінчився.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

6. Під час відвідування встановлено, що у закладі функціонує медичний пункт, у штаті наявні лікарі та медичні сестри, а також сестра медична з дієтичного харчування. Водночас у школи відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики, що порушує статтю 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», а також вимоги Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285. Це потребує невідкладного врегулювання з метою забезпечення дітям права на належне медичне обслуговування.

7. Відповідно до абзацу 5 пункту 4 Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, що затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31, медичне обслуговування учнів включає надання медичної допомоги учням, які перебувають у невідкладному стані. Водночас в медичному пункті закладу взагалі відсутні необхідні медичні засоби для надання невідкладної допомоги у разі потреби.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

8. У закладі наявні необлаштовані пороги (фото 12), що можуть ускладнювати безперешкодне пересування маломобільних груп населення, чим порушено вимоги пункту 6.1.4 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН В.2.2-40:2018).

9. Житлові кімнати для учнів закладу розташовані на третьому поверсі, при цьому ліфт або інший підйомний механізм відсутній, що не відповідає пункту 8.1

ДБН В.2.2-3:2018 і пункту 6.1.8 ДБН В.2.2-40:2018 та унеможливлює проживання у закладі учнів, які відносяться до маломобільних категорій населення.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Київській міській військовій адміністрації:

забезпечити облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

забезпечити безперешкодний доступ маломобільних груп населення до житлових кімнат на третьому поверсі шляхом облаштування ліфта або іншого підйомного механізму.

2. Спеціальній школі № 8 Шевченківського району м. Києва:

вжити заходів для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, а до її отримання забезпечити медичне обслуговування вихованців шляхом залучення закладу охорони здоров'я, який має відповідну ліцензію;

провести маркування харчових продуктів із зазначенням строку їх використання;

забезпечити контроль за дотриманням термінів придатності продуктів, що використовуються для харчування дітей;

забезпечити проведення лабораторних досліджень питної води з метою підтвердження її відповідності встановленим санітарним вимогам та отримання відповідного протоколу випробувань;

облаштувати вікна харчоблоку закладу захисними сітками від комах;

забезпечити медичний пункт закладу лікарськими засобами у повному обсязі;

забезпечити усунення порогів для безперешкодного пересування учнів з обмеженою мобільністю та інших маломобільних категорій населення.

Додатки: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Валерія БАТИЦЬКА**

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

фото 5

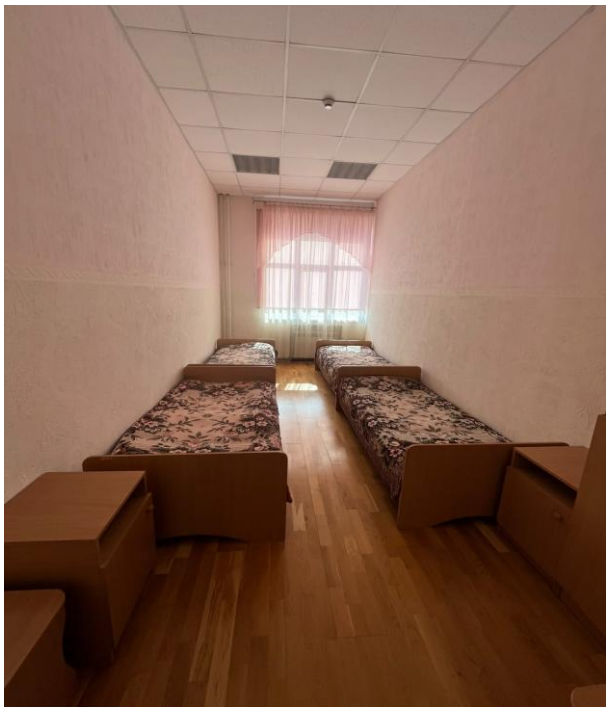

фото 6

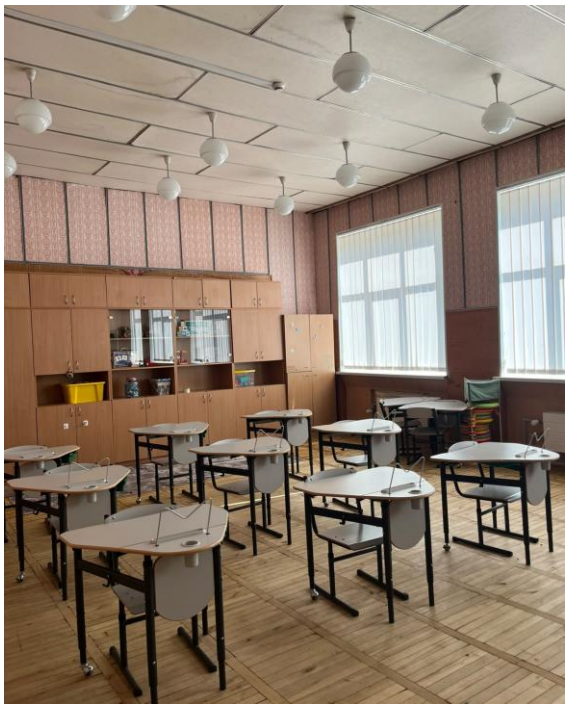

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

фото 12

